

SIKKERHETSATABLAD

FOSFORSYRE 75/85%

Sikkerhetsdatabladet er i samsvar med Kommisjonsforordning (EU) 2015/830 av 28 mai 2015 om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH)

AVSNITT 1: IDENTIFIKASJON AV STOFFET / STOFFBLANDINGEN OG AV SELSKAPET / FORETAKET

Utgitt dato	22.05.2012
Revisjonsdato	20.12.2017

1.1. Produktidentifikator

Kjemikaliets navn	FOSFORSYRE 75/85%
REACH reg. nr., kommentar	01-2119485924-24-XXXX
CAS-nr.	7664-38-2
EC-nr.	231-633-2
Indeksnr.	015-011-00-6
Formel	H3PO4

1.2. Identifiserte relevante bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som det advares mot

Kjemikaliets bruksområde	Kjem.tekn.bruk.
Bruk det frarådes mot	Ingen spesifikke. Ikke bland produktet med andre kjemikalier uten å ha gjort mindre tester eller konferert med produsenten.

1.3. Opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

Firmanavn	PERMAKEM AS
Besøksadresse	Haralds vei 12
Postadresse	Postboks 225
Postnr.	1471
Poststed	LØRENSKOG
Land	Norway
Telefon	67979600
E-post	office@permakem.no

Hjemmeside	www.permakem.no
Org. nr.	NO963279396MVA
Kontaktperson	Øyvind Bergheim – Mobil 940 03 330 Oyvind@Permakem.no

1.4. Nødtelefonnummer

Nødtelefon	Telefon: 22 59 13 00 Beskrivelse: Giftinformasjonen
	Telefon: 110 Beskrivelse: Brannvesenet
	Telefon: 112 Beskrivelse: Politiet
	Telefon: 113 Beskrivelse: Medisinsk nødhjelp
Identifikasjon, kommentarer	Døgnåpne tjenester.

AVSNITT 2: FAREIDENTIFIKASJON

2.1. Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen

Klassifisering i henhold til CLP (EC) No 1272/2008 [CLP / GHS]	Skin Corr. 1B; H314
Tilleggsinformasjon om klassifisering	Se avsnitt 16 for full tekst av klassifisering (1272/2008/EC)

2.2. Merkingselementer

Farepiktogrammer (CLP)

Sammensetning på merkeetiketten	Fosforsyre...% 75 -85 %
Varselord	Fare
Faresetninger	H314 Gir alvorlige etseskader på hud og øyne.
Sikkerhetssetninger	P260 Ikke innånd gass/damp/aerosoler P280 Benytt vernehansker / verneklær / vernebriller / ansiktsskjerm. P315 Søk legehjelp umiddelbart. P303+P361+P353 VED HUDKONTAKT (eller håret): Tilsølte klær må fjernes straks. Skyll / dusj huden med vann. P305+P351+P338 VED KONTAKT MED ØYNE: Skyll forsiktig med vann i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser dersom dette enkelt lar seg gjøre. Fortsett skyllingen. P403+P233 Oppbevares på et godt ventilert sted. Hold beholderen tett lukket.

2.3. Andre farer

PBT / vPvB	Dette produktet er ikke selv og inneholder ikke en PBT eller vPvB.
------------	--

Miljøeffekt Produktet regnes ikke som miljøskadelig.

Andre farer Ingen andre farer er kjent.

AVSNITT 3: SAMMENSETNING/OPPLYSNINGER OM BESTANDDELER

3.1. Stoffer

Komponentnavn	Identifikasjon	Klassifisering	Innhold
Fosforsyre...%	CAS-nr.: 7664-38-2 EC-nr.: 231-633-2 Indeksnr.: 015-011-00-6 REACH reg. nr.: 01-2119485924-24-XXXX	Skin Corr. 1B; H314	75 -85 %
Vann	CAS-nr.: 7732-18-5 EC-nr.: 231-791-2		15 – 25 %
Komponentkommentarer	Se avsnitt 16 for full tekst av klassifisering (1272/2008/EC)		

AVSNITT 4: FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1. Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Generelt	Kontakt alltid lege ved ubehag, irritasjon eller andre vedvarende symptomer.
Innånding	Frisk luft, ro og varme. Kontakt lege hvis ikke alt ubehag gir seg.
Hudkontakt	Fjern tilsølt tøy. Vask straks huden med såpe og vann. Fortsett å skylle i minst 15 minutter. Etseskader skal behandles av lege.
Øyekontakt	Skyll straks med rikelige mengder vann i opp til 15 minutter. Fjern evt. kontaktlinser og åpne øyet godt opp. Transport til lege. Fortsett skyllingen under transporten.
Svelging	Gi straks et par glass melk eller vann hvis den skadde er ved full bevissthet. Fremkall ikke brekninger. Kontakt lege.

4.2. De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Generelle symptomer og virkninger	I alle tilfeller av tvil, eller hvis symptomene vedvarer, kontakt lege. Gir alvorlige etseskader på hud og øyne.
Akutte symptomer og virkninger	Etsende. Danner blommer og kan gi sår dannelse.
Forsinkede symptomer og virkninger	Samme som de akutte symptomene.

4.3. Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Medisinsk behandling	Sprut i øynene og svelging av mer enn ubetydelig mengde krever umiddelbar legehjelp. Behandles som etseskader. Ved peroralt inntak må det ikke benyttes natriumbikarbonat, eller kalsiumkarbonat til nøytralisering.
Annen informasjon	Fare for varige skader dersom førstehjelp ikke settes i gang omgående. Legebehandling nødvendig. Påse at medisinsk personell er informert om det aktuelle materialet, og at de tar nødvendige forholdsregler for å beskytte seg selv. Ved behov for medisinsk assistanse, ha beholderen og/eller etiketten tilgjengelig.

AVSNITT 5: BRANNSLOKKINGSTILTAK

5.1. Slökkingsmidler

Egnede slökkingsmidler	Karbondioksid (CO ₂), vanntåke, alkoholresistent skum.
Ueguede slökkingsmidler	Vann i samlet stråle.

5.2. Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Brann- og eksplosjonsfarer	Ikke brannfarlig iht lov om brannfarlige varer.
Farlige forbrenningsprodukter	Kan danne giftige eller eksplosive damper i kontakt med enkelte metaller. Hydrogengass. Kan utvikle meget giftige eller etsende damper ved oppvarming. Fosforforbindelser (PO _x).

5.3. Råd til brannmannskaper

Spesielt beskyttelsesutstyr for brannmenn	Bruk friskluftmaske når produktet er involvert i brann. Ved rømning brukes godkjent rømningsmaske. Se forøvrig avsnitt 8.
Annen informasjon	Beholdere i nærheten av brann flyttes straks eller kjøles med vann.

AVSNITT 6: TILTAK VED UTILSIKTET UTSLIPP

6.1. Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Verneutstyr	Bruk verneutstyr som beskrevet i avsnitt 8.
For innsatspersonell	Bruk verneutstyr som beskrevet i avsnitt 8. Se også avsnitt 5 ved brann.

6.2. Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø	La ikke produktet komme ned i kloakk/overflatevann/grunnvann.
--	---

6.3. Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Opprydding	Store mengder spill tas opp med absorberende materialer, f. eks. sand, kiselgur, sagespon. Søl samles opp i egnede beholdere og leveres som farlig avfall (se avsnitt 13).
------------	--

6.4. Henvisning til andre avsnitt

Andre anvisninger	For videre behandling av avfall se avsnitt 13.
-------------------	--

AVSNITT 7: HÅNDBTERING OG LAGRING

7.1. Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Håndtering	Hell aldri vann direkte i produktet, dette kan føre til en kraftig reaksjon/koking. Ved fortynning skal produktet alltid helles forsiktig i vann. Sørg for god ventilasjon. Unngå innånding. Unngå kontakt med huden og øynene.
------------	---

7.2. Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter

Oppbevaring	Oppbevares på et kjølig, godt ventilert sted. Lagres beskyttet mot varme og direkte sollys.
Forhold som skal unngås	Lagres adskilt fra: Sterkt alkaliske produkter.

Betingelser for sikker oppbevaring

Lagringstemperatur	Verdi: 35 -42 °C Kommentarer: 93 %
	Verdi: 28 -42 °C Kommentarer: 85 %
	Verdi: 15 -42 °C Kommentarer: 80 %
	Kommentarer: <75 %: Ingen oppvarming nødvendig

7.3. Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Anbefalinger	Det er ikke identifisert bruk som krever tiltak for å ivareta sikker bruk utover det som er angitt i andre deler av sikkerhetsdatabladet
Spesielle bruksområder	Kjem.tekn.bruk.

AVSNITT 8: EKSPONERINGSKONTROLL/PERSONBESKYTTELSE

8.1. Kontrollparametere

Komponentnavn	Identifikasjon	Verdi	Norm år
Fosforsyre...%	CAS-nr.: 7664-38-2	8 t. normverdi: 1 mg/m ³ Grenseverdier, bokstav Bokstavkoder: E Grenseverdier, bokstav Bokstavbeskrivelse: E: EU har en veiledende grenseverdi for stoffet. Kilde: Arbeidstilsynet	Norm år: 2017
Annen informasjon om grenseverdier	Ingen data er tilgjengelig for selve produktet. Ingen grenseverdier er oppgitt i Forskrift om endring i forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer (forskrift om tiltaks- og grenseverdier)		

DNEL / PNEC

Komponent	Fosforsyre...%
DNEL	Gruppe: Profesjonell Eksponeringsvei: Langtids, innånding (lokal) Verdi: 2,92 mg/m ³ Gruppe: Konsument Eksponeringsvei: Langtids, innånding (lokal) Verdi: 0,73 mg/m ³

8.2. Eksponeringskontroll

Begrensning av eksponering på arbeidsplassen Øyedusj og nøddusj skal finnes på arbeidsplassen. Det må ikke spises, drikkes eller røykes under arbeidet. Sørg for god ventilasjon. Mekanisk ventilasjon og punktavsug ved håndtering som fører til damp eller tåke.

Varselsskilt

Forholdsregler for å hindre eksponering

Egnede tekniske tiltak Sørg for tilstrekkelig ventilasjon. Følg de vanlige forholdsregler ved håndtering av kjemikalier. Bruk verneutstyr som oppgitt under. Øyesplylemuligheter og nøddusj må finnes ved arbeidsplassen.

Øye- / ansiktsvern

Egnet øyebeskyttelse Bruk tettsittende vernebriller ved fare for kontakt. Anisktskjermer.

Øyevernutstyr Beskrivelse: Vernebriller med sideskjold.
Referanser til relevante standarder: EN 166

Håndvern

Egnede hansker Bruk godkjente vernehansker. Det angitte hanskematerialet er foreslått etter en gjennomgang av enkeltstoffene i produktet og kjente hanskeguider.

Egnede materialer Neopren. Nitrilgummi.

Gjennomtrengningstid Verdi: > 8 time(r)

Håndvernutstyr Beskrivelse: Bruk hansker som er motstandsdyktige mot kjemikalier i følge standard EN 374: Vernehansker mot kjemikalier og mikroorganismer. BEMERK: Ved utvalgelse av hansker må det tas hensyn til arbeidets art, varighet for bruk, alle relevante arbeidsstedsforhold som: Andre kjemikalier som brukes, fysiske krav (beskyttelse mot snitt-/stikksår, fingerferdighet, varmebeskyttelse), potensiell reaksjon på hanskematerialer så vel som instruksjoner/spesifikasjoner fra hanskeleverandøren.

Hudvern

Egnede verneklær Benytt hensiktsmessige verneklær for beskyttelse ved mulig hudkontakt.

Hudbeskyttelse, kommentar Kroppsdekkende klær, støvler og forkle avhengig av sannsynlig eksponering eller det som kreves av arbeidsreglement.

Åndedrettsvern

Åndedrettsvern nødvendig ved Ved utilstrekkelig ventilasjon skal åndedrettsvern benyttes.

Anbefalt åndedrettsvern Masketype: Maske med gassfilter
Filterapparater, type: E

Hygiene / miljø

Spesifikke hygienetiltak Vask hendene ved slutten av hvert skift og før spising, røyking og bruk av toalett.

Eksponeeringskontroll

Eksponeeringskontroll og personlig verneutstyr, tilleggsinformasjon	Det oppgitte verneutstyr er veiledende. Risikovurderingen (Faktisk risiko) kan føre til andre krav.
Eksponeeringskontroll, kommentarer	Personlig verneutstyr skal velges i henhold til CEN-standard og i samarbeid med leverandøren av personlig verneutstyr.

AVSNITT 9: FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

9.1. Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Tilstandsform	Viskøs væske.
Farge	Klar.
Lukt	Luktfri.
pH	Status: I handelsvare Verdi: < 2
Smeltepunkt / smeltepunktintervall	Verdi: 21 °C Kommentarer: 85 %
	Verdi: 10 °C Kommentarer: 83,5 %
	Verdi: 0 °C Kommentarer: 81,2 %
	Verdi: -20 °C Kommentarer: 75 %
	Verdi: -10 °C Kommentarer: 25 %
Kokepunkt / kokepunktintervall	Verdi: 260 – 268 °C
Relativ tetthet	Kommentarer: 85%: v/20 °C. 83,5%: 1,65 g/cm ³ 81,2%: 1,64 g/cm ³ 75%: 1,58 g/cm ³ 25%: 1,15 g/cm ³
Tetthet	Verdi: 1,69 g/cm ³ Kommentarer: Relativ tetthet
Løslighet	Medium: Vann Kommentarer: Løslig.

9.2. Andre opplysninger

Andre fysiske og kjemiske egenskaper

Kommentarer	Dette sikkerhetsdatabladet inneholder kun informasjon som dekker sikkerhet og erstatter ikke produktinformasjon eller produktspesifikasjon.
-------------	---

AVSNITT 10: STABILITET OG REAKTIVITET

10.1. Reaktivitet

Reaktivitet Lite reaktivt.

10.2. Kjemisk stabilitet

Stabilitet Produktet er stabilt under normale temperaturforhold og anbefalt bruk.

10.3. Mulighet for farlige reaksjoner

Risiko for farlige reaksjoner Ingen farlige reaksjoner er kjent.

10.4. Forhold som skal unngås

Forhold som skal unngås Hell aldri vann direkte i produktet – dette kan føre til kraftig reaksjon. Ved kontakt med metaller dannes hydrogengass som kan danne eksplosiv blanding med luft. Oppvarming.

10.5. Uforenlige materialer

Materialer som skal unngås Baser. Metall og metallforbindelser. Enkelte plaststoffer, gummi og overtrekksmaling.

10.6. Farlige nedbrytningsprodukter

Farlige spaltningsprodukter Fosforoksid. Hydrogengass.

AVSNITT 11: TOKSIKOLOGISKE OPPLYSNINGER

11.1. Opplysninger om toksikologiske virkninger

Akutt giftighet Type toksisitet: Akutt
Testet effekt: LD50
Eksponeringsvei: Oral
Verdi: 1,53 g/kg
Art: rotte

 Type toksisitet: Akutt
Testet effekt: LD50
Eksponeringsvei: Dermal
Verdi: 2,74 g/kg
Art: kanin

Øvrige helsefareopplysninger

Generelt Ved bruk representerer de etsende egenskaper den største faren.

Innånding Irriterer luftveiene. Kan gi skader på slimhinner i nese, svelg, bronkier og lunger.
Etseskader på tennene kan forekomme etter langvarig påvirkning.

Hudkontakt Etsende. Kan gi allergisk kontakteksem.

Øyekontakt Etsende. Damp eller sprut kan gi øyeskade, nedsatt syn eller synstap.

Svelging Etsende ved svelging. Gir brennende smerter i munn, svelg og spiserør. Fare for store varige skader.

Allergi Allergisk eksem kan oppstå ved langvarig påvirkning.

AVSNITT 12: ØKOLOGISKE OPPLYSNINGER

12.1. Giftighet

Økotoksisitet Produktet er ikke klassifisert som miljøskadelig.

Akvatisk, kommentarer Giftighet– vannorganismer: LC50: 100-1000mg/l

12.2. Persistens og nedbrytbarhet

Persistens- og nedbrytbarhetsbeskrivelse Produktet består utelukkende av uorganiske forbindelser som ikke er bionedbrytbare.

12.3. Bioakkumuleringsevne

Bioakkumuleringspotensial Forventes ikke å bioakkumulere.

12.4. Mobilitet i jord

Mobilitet Løselig i vann.

12.5. Resultater av PBT og vPvB vurdering

PBT vurderingsresultat Dette produktet er ikke selv og inneholder ikke en PBT.

vPvB vurderingsresultat Dette produktet er ikke selv og inneholder ikke en vPvB.

12.6. Andre skadevirkninger

Andre skadevirkninger / annen informasjon Utslipp av produktet til vann kan lokalt gi lav pH med fare for fiskedød.

AVSNITT 13: DISPONERING

13.1. Avfallsbehandlingsmetoder

Egnede metoder til fjerning av kjemikaliet Leveres som farlig avfall til godkjent behandler eller innsamler. Koden for farlig avfall (EAL-kode) er veiledende. Bruker må selv angi riktig EAL-kode hvis bruksområdet avviker.

Avfallskode EAL Avfallskode EAL: 060104 fosforsyre og fosforholdige syrer
Klassifisert som farlig avfall: Ja

NORSAS 7131 Syrer, uorganiske

Nasjonal avfallsgruppe Avtal avfallsdisponering med kommuneing./miljøsjeff/Miljødirektoratet. Konf.forskriftene vedrørende avfallsgruppe. Se avfallsforskriften av 02.02.09.

AVSNITT 14: TRANSPORTOPPLYSNINGER

Farlig gods Ja

14.1. UN-nummer

ADR / RID / ADN 1805

IMDG	1805
------	------

ICAO / IATA	1805
-------------	------

14.2. FN-forsendelsesnavn

ADR / RID / ADN	FOSFORSYRE, LØSNING
-----------------	---------------------

IMDG	PHOSPHORIC ACID SOLUTION
------	--------------------------

ICAO / IATA	PHOSPHORIC ACID, SOLUTION
-------------	---------------------------

14.3. Transportfareklasse(r)

ADR / RID / ADN	8
-----------------	---

IMDG	8
------	---

ICAO / IATA	8
-------------	---

14.4. Emballasjegruppe

ADR / RID / ADN	III
-----------------	-----

IMDG	III
------	-----

ICAO / IATA	III
-------------	-----

14.5. Miljøfarer

Kommentarer	Se avsnitt 12.
-------------	----------------

14.6. Særlige forsiktighetsregler ved bruk

Spesielle forholdsregler	Se avsnitt 10/11.
--------------------------	-------------------

14.7. Bulktransport i henhold til vedlegg II i MARPOL 73/78 og IBC-regelverket

Andre relevante opplysninger

Andre relevante opplysninger	Se transportuhellskort/skriftelige instruksjoner. (www.DSB.no).
------------------------------	---

ADR / RID - Annen informasjon

Farenr.	80
---------	----

IMDG / ICAO / IATA - Annen informasjon

EmS	F-A, S-B
-----	----------

AVSNITT 15: OPPLYSNINGER OM BESTEMMELSER

15.1. Særlige bestemmelser/særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen

Referanser (Lover/ Forskrifter)	Forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer. Sist endret ved forskrift 22. desember 2014 nr.1885. Prioritetsliste/Unntaksliste/Godkjenningsliste. Produsent/
------------------------------------	--

importør. Forskrift om farlig avfall (2009). Kommisjonsforordning (EU) nr 944/2013 av 2 Oktober 2013 (ATP5). ECHA (European Chemicals Agency) C&L Inventory database. ADR/RID 2017 – Forskrift om endring i forskrift om landtransport av farlig gods. Europa-parlamentets og rådets forordning (EF) Nr. 1272/2008. Kommisjonsforordning (EU) 2015/830 av 28 mai 2015 om endring av Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH).

Deklarasjonsnr. 600863

15.2. Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Vurdering av kjemikaliesikkerhet er gjennomført

Nei

Kjemikaliesikkerhetsvurdering Informasjonen i dette sikkerhetsdatabladet skal ikke betraktes som brukerens egen risikovurdering. Det er alltid brukerens ansvar at alle nødvendige forholdsregler er fulgt for å oppfylle kravene i henhold til lokale regler og bestemmelser.

Ytterligere regulatorisk informasjon

Opplysningene støtter seg til dagens kjennskaper og erfaringer. Sikkerhetsdatabladet beskriver produkter med henblikk på sikkerhetskrav.

AVSNITT 16: ANDRE OPPLYSNINGER

Liste over relevante H-setninger (i avsnitt 2 og 3).

H314 Gir alvorlige etseskader på hud og øyne.

Klassifisering i henhold til CLP (EC) No 1272/2008 [CLP / GHS]

Skin Corr. 1B; H314;

Ytterligere informasjon

Sikkerhetsdatabladet er laget etter vår nåværende kunnskap, norsk regelverk og produsentens opplysninger. Da brukerens arbeidsforhold ligger utenfor vår kontroll, vil det være brukerens ansvar at de nødvendige forholdsregler blir tatt. Det er den enkelte mottakers plikt å sørge for at informasjon gitt i dette sikkerhetsdatablad blir lest og forstått av alle som bruker, behandler, avhender eller på noen måte kommer i kontakt med produktet. Dette produktet skal bare brukes til det formål det er beregnet for og i henhold til spesifiserte instruksjoner. Opplysningene gjelder kun for det materialet som er angitt her, og gjelder ikke i forbindelse med bruk av noe annet materiale eller i noen form for bearbeidelse.

Versjon

2

Utarbeidet av

Øyvind Bergheim